

بناام یزدان هستی بفش

کرامت انسانی در حقوق خانواده

www.ketab.ir

مؤلفان:

محمد رضا یکیان

(محقق و مدرس دانشگاه)

اعظم خدایاری وطن

سرشناسه	بیکیان، محمدرضا، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور	کرامت انسانی در حقوق خانواده/ مؤلفان محمدرضا بیکیان، اعظم خدایاری وطن.
مشخصات نشر	تهران: برتر اندیشان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۳۰ ص.
شابک	978-622-7329-59-9
وضعیت فهرست نویسی	فینیا
موضوع	کرامت انسانی
موضوع	Dignity
موضوع	کرامت انسانی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Dignity -- Religious aspects -- Islam
موضوع	خانواده‌ها -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Families -- Religious aspects -- Islam
موضوع	حقوق بشر
موضوع	Human rights
شناسه افزوده	خدایاری وطن، اعظم، ۱۳۴۱-
رده بندی کنگره	۲۵۴/۱۲BP
رده بندی دیویی	۲۹۷/۶۵۱
شماره کتابشناسی ملی	۷۶۵۶۴۳۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فینیا

کرامت انسانی در حقوق خانواده

مؤلفان: محمدرضا بیکیان، اعظم خدایاری وطن

ناشر: برتراندیشان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۲۹-۵۹-۹

صفحه‌آرایی: اصغر جوزی‌پور

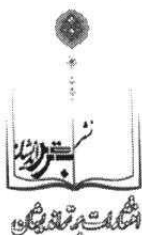
طراحی جلد: مؤگان زندگی‌فر

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

تهران- میدان انقلاب - کارگر جنوبی - شهدای ژاندارمری - نبش منیری جاوید پلاک ۱۱۷

تلفن: ۰۹۳۶۲۰۵۹۶۰-۰۹۳۶۲۰۵۹۶۰

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار.....
۱۱	مقدمه.....

فصل نخست: مفاهیم بنیادین

۱۵	مبحث نخست: کرامت.....
۱۵	گفتار نخست: تعریف کرامت.....
۱۷	بند نخست: مفهوم لغوی کرامت.....
۱۹	بند دوم: مفهوم اصطلاحی کرامت.....
۲۱	گفتار دوم: کرامت و واژه‌های مشابه آن.....
۲۱	بند نخست: کرامت و فضیلت.....
۲۳	بند دوم: کرامت و شرافت.....
۲۳	گفتار سوم: تقسیمات کرامت.....
۲۳	بند نخست: کرامت ذاتی یا طبیعی.....
۲۷	بند دوم: کرامت ارزشی، اکتسابی یا انسانی - الهی.....
۲۸	گفتار چهارم: ماهیت، منشأ و مبدأ کرامت انسانی.....
۳۰	گفتار پنجم: زوال کرامت و موانع عدم مراعات حق کرامت.....
۳۲	گفتار ششم: ویژگی‌های کرامت انسانی.....
۳۲	بند نخست: کرامت به منزله ارزش مطلق و غیرمشتروط.....
۳۳	بند دوم: کرامت به مثابه ارزش بی‌نظیر و یگانه.....
۳۳	گفتار هفتم: مصادیق احراز کرامت انسانی.....
۳۳	بند نخست: خویشترداری.....
۳۴	بند دوم: نرم خویی و خوش اخلاقی.....
۳۴	بند سوم: ساده زیستی.....
۳۵	بند چهارم: بخشش.....
۳۵	گفتار هشتم: مصادیق مغایر با کرامت انسانی.....
۳۶	مبحث دوم: خانواده.....
۳۶	گفتار نخست: تعریف خانواده.....
۳۷	گفتار دوم: نقش‌ها و جایگاه‌های خانوادگی.....

۴۰	بند نخست: نقش زن و مرد در خانواده.....
۴۴	بند دوم: نقش والدین نسبت به فرزندان.....
۴۵	بند سوم: اهمیت خانواده در انتقال نقش و آموزش وظایف.....

فصل دوم: جایگاه کرامت انسانی در رعایت حقوق و تکالیف اعضای خانواده

۵۱	مبحث نخست: نقش کرامت انسانی در ایفای وظایف زوجین.....
۵۱	گفتار نخست: حسن معاشرت.....
۵۳	گفتار دوم: معاضدت زوجین در تشدید مبانی خانواده و تربیت فرزند.....
۵۵	گفتار سوم: وفاداری زوجین.....
۵۶	مبحث دوم: نقش کرامت انسانی در حقوق والدین و فرزندان.....
۵۶	گفتار نخست: نقش کرامت انسانی در رعایت حقوق والدین.....
۵۶	بند نخست: احترام و احسان به والدین.....
۵۸	بند دوم: اطاعت و فرمانبرداری از والدین.....
۵۹	گفتار دوم: نقش کرامت انسانی در رعایت حقوق فرزندان.....
۵۹	بند نخست: انتخاب اسم مناسب.....
۶۰	بند دوم: تعلیم و تربیت.....
۶۲	بند سوم: رعایت مساوات بین اولاد.....

فصل سوم: نقش کرامت انسانی در تحکیم بنیان خانواده

۶۷	مبحث نخست: نقش کرامت انسانی در تربیت اسلامی خانواده و تحقق سبک زندگی اسلامی..
۶۷	گفتار نخست: برنامه‌ریزی و تدبیر منزل.....
۶۹	گفتار دوم: تنظیم روابط خویشاوندی.....
۷۰	گفتار سوم: حفظ هویت دینی.....
۷۳	مبحث دوم: نقش کرامت انسانی در پیوند خانواده.....
۷۳	گفتار نخست: آرامش روانی خانواده.....
۷۶	گفتار دوم: وحدت شخصیت و انسجام خانوادگی.....
۷۷	گفتار سوم: افزایش اعتماد به نفس.....
۷۸	گفتار چهارم: افزایش عزت نفس و تواضع.....
۷۹	گفتار پنجم: عدم احساس گناه و یا کاهش آن.....
۷۹	گفتار ششم: معناپذیری زندگی با تشکر از خالق.....

گفتار هفتم: کاهش فشارهای روانی و افسردگی.....	۸۰
مبحث سوم: تهدیدات علیه خانواده به واسطه از بین رفتن کرامت انسانی.....	۸۲
گفتار نخست: رواج مفهوم تنهایی و خانواده‌های تک نفره.....	۸۲
گفتار دوم: زوج‌های بدون فرزند.....	۸۳
گفتار سوم: پیدایش الگوی هم خانگی.....	۸۳
گفتار چهارم: گرایش به طلاق.....	۸۴

فصل چهارم: ضمانت اجرای کرامت انسانی و راهکار رعایت آن

مبحث نخست: ضمانت اجرای کرامت انسانی در دین.....	۸۷
گفتار نخست: هدف شرایع الهی در تبیین کرامت انسانی.....	۸۷
گفتار دوم: جلوه‌های کرامت و فضیلت انسان.....	۸۹
گفتار سوم: کرامت و محبت در پرتو شرایع الهی.....	۹۴
گفتار چهارم: کرامت به‌عنوان راه بالندگی انسان.....	۹۵
گفتار پنجم: تقوا به‌عنوان محور کرامت.....	۹۸
مبحث دوم: ضمانت اجرای کرامت انسانی در منابع حقوقی.....	۱۰۱
گفتار نخست: ضمانت اجرای کرامت انسانی در اسناد بین‌المللی.....	۱۰۱
بند نخست: منشور ملل متحد.....	۱۰۱
بند دوم: اعلامیه جهانی حقوق بشر.....	۱۰۱
بند سوم: کنوانسیون رفع اشکال تبعیض علیه زنان.....	۱۰۲
بند چهارم: اعلامیه کنفرانس جهانی حقوق بشر وین.....	۱۰۲
گفتار دوم: ضمانت اجرای کرامت انسانی در اسناد حقوق بشر.....	۱۰۳
بند نخست: میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (۱۹۶۶).....	۱۰۳
بند دوم: کنوانسیون بین‌المللی رفع هر نوع تبعیض نژادی.....	۱۰۴
بند سوم: کنوانسیون منع شکنجه (۱۹۸۴).....	۱۰۴
بند چهارم: اعلامیه بین‌المللی داده‌های ژنتیک انسانی.....	۱۰۵
گفتار سوم: ضمانت اجرای کرامت انسانی در اسناد منطقه‌ای.....	۱۰۵
بند نخست: منشور آفریقایی حقوق بشر و ملت‌ها.....	۱۰۵
بند دوم: کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر.....	۱۰۵
بند سوم: منشور حقوق بنیادین اتحادیه اروپا.....	۱۰۶

پیشگفتار

کرامت انسانی و آزادی توأم با مسئولیت او در برابر خدا از جمله اصول قانون اساسی است که در کنار اصول اعتقادی دین اسلام و مذهب شیعه بیان شده است که به تبع آن، یکی از وظایف دولت تأمین حقوق همه‌جانبه افراد و تساوی افراد و تساوی عموم در برابر قانون مقرر گردیده و منبعث از اصل اساسی کرامت انسانی می‌باشد. از این رو قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با الهام از اصول و ضوابط اسلامی به مفهوم کرامت انسانی پرداخته است. این قانون مبین نهادهای فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه ایران است و توجه ویژه به کرامت انسانی نموده است.

از آنجا که کرامت انسانی مبدأ و مبنای بسیاری از حقوق آدمی چون حق حیات در زندگی، حق آزادی، امنیت، رشد و شکوفایی شخصیت در پرتو تعلیم و تعلم و آموزش و پرورش و ... می‌باشد ضرورت دارد مفهوم، ویژگی‌ها و عناصر بنیادین آن و نیز انواع و اقسامی که برای آن متصور است و همچنین علل زوال و فنا و پایان آن و همچنین علل عدم مراعات آن از سوی برخی از انبای بشر، مورد بحث و بررسی و کنکاش و مدافعه قرار گیرد تا حقیقت امر برای آنان که تشنه زلال ناب حقیقت‌اند روشن گردد و با شناخت از این گوه ناب خدادادی در پاسداشت آن بکوشند و خود به آسانی زوال و نابودی‌اش را برنتابیده و دیگران را نیز از تعدی و تجاوز به آن باز دارند. یادآوری این نکته نیز درخور توجه است که عدم تبیین و تشریح این حق مهم و حیاتی بر ضرورت مطالعه پیرامون آن افزوده است. کرامت انسانی به عنوان یکی از موازین مهم حقوق بشری، نقش مهمی در تحکیم بنیان خانواده، آشنایی کاهش خشونت علیه زنان، افزایش حقوق و توجه به مقولات مربوط به حق و حقوق زوجه دارد. در این راستا و در این نوشتار، جایگاه کرامت انسانی در حقوق بشر و اسناد بین‌المللی، مقررات مربوط به کرامت انسانی در حقوق اسلامی و موازین فقهی، جایگاه و آثار کرامت انسانی در حقوق خانواده تبیین خواهد شد.